

GUSTAV BROM

FELIX SLOVÁČEK

MILOŠ PETR

JÍŘÍ VALEK

ALEXEJ FRIED

Alexej Fried jazzové koncerty jazz concertos

panton

01 0339 mono

11 0339 stereo

H

ORCHESTR GUSTAVA BROMA A SOLISTÉ
GUSTAV BROM ORCHESTRA & SOLOISTS

Strana 1 – Side 1

Alexej Fried

1. Jazzový koncert pro klarinet a orchestr
Jazz Concerto for Clarinet and Orchestra
a) Fast
b) Very slowly
c) Very fast
2. Sidonia

Strana 2 – Side 2

3. Jazzový trojkonzert pro flétnu, klarinet, lesní roh a orchestr
Triple Jazz Concerto for flute, clarinet, French horn and orchestra
4. Akt
Nude Portrait

Hraje orchestr Gustava Broma • Gustav Brom and his Orchestra

Solisté – solists: Felix Slovacek, klarinet (clarinet) (1, 3), Jaromír Hnilička – trubka (trumpet) (2, 4), Jiří Valek – flétna (flute) (3), Miloš Petr – lesní roh (french horn) (3), Dušan Orsák – flétna (flute) (4)

Převzaté snímky Čs. rozhlasu Brno

Hudební režie: Jan Kulíšek

Zvuková režie: Miloš Sindelář

Dramaturgie převzatých snímků Čs. rozhlasu: Oldřich Blaha

Nahráno: Studio Dukla, Brno

Cover © Jaroslav Novák 1972

Sleevenote © Leo Jehne 1972

Photography © Luboš Svátek 1972

All rights of copying broadcasting

or public performances are reserved

Made in Czechoslovakia

Jméno **Alexe Frieda** (nar. 1922 v Brně) zaznělo v českém hudebním životě výrazněji poprvé v roce 1947. Tehdy totiž, po předchozí dvouleté aranžérské činnosti pro orchestr Gustava Broma, začala jeho spolupráce s významnými orchestry Karla Vlacha a Ladislava Habarta a úpravy známých skladeb jako Caravan a nebo Blue Skies, jež pro ně napsal, svou neschematičností, nápaditostí a přímo tvůrčí invencí avizovaly, že do českého jazzu zasáhl umělec, od něhož je možno si mnoho slibovat. I když umělecké i životní okolnosti pozdějšího skladatele Frieda často přivedly do světa jiných hudebních žánrů, tato gramofonová deska je dokladem, že své lásce, jazzu, zůstal věrný, i když k němu v průběhu let přistupoval jinak, s erudicí vzdělaného komponisty a především s touhou překonat bariéru mezi jazzem jakožto „uměním okamžiku“ a jazzem skladatelsky tvůrčím způsobem pojatým.

Po absolutoriu gymnasia nadání a touha po vzdělání vedly Alexeje Frieda na konzervatoř, kde studoval klavír a kompozici a na pražskou AMU k Pavlu Bořkovcovi, kterou ukončil v roce 1953. To už současně působil jako umělecký vedoucí několika orchestrů, svého času významného orchestru Jaroslava Ježka, vlastního velkého tanečního orchestru v pražském rozhlase, kde po absolutoriu AMU také nastoupil jako hudební referent zábavné hudby. Ve své organizační činnosti pak pokračoval ve Svazu čs. skladatelů, dále jako umělecký šéf Armádního uměleckého souboru a stál rovněž při zrodu Mezinárodního jazzového festivalu v Praze, jehož byl po pět let také ředitelem.

Nás ovšem teď zajímá především Alexej Fried – skladatel. Jeho inklinování k větším jazzovým formám se projevilo a krystalizovalo už v jeho starších jazzových symfonických skladbách a muzikálech a vrcholil ve skladbách s posledních let, z nichž čtyři jsou na této desce.

Jazzový koncert pro klarinet a orchestr (z r. 1970) má v podstatě formu klasického třívětého koncertu a sólistický nástroj je uplatňován v různých podobách. 1. věta přináší dvě klarinetem uvedené, provedené a reprizované témata. 2. věta má písňovou formu, pozoruhodný je zde ostinátní doprovod, a konečně 3. věta přináší 7/4 motiv, rozdělený na 4/4 a 3/4 a tato rytmická variabilita také předznamenává scherzový charakter věty. Kadence, využívající motivů kompozice a vrcholící nonstop trylkem, dílo uzavírá. **Jazzový trojkonzert pro flétnu, klarinet, lesní roh a orchestr** (1971) je jednovětý, přesto však formově i kompozičně náročnější. Proměnlivost metra je zde opět, a to ve velké míře (prvé téma má strukturu 4/4, 2/4, 3/8, 2/4, 3/8, 3/4), sólisté pracují s modely, využívají aleatoriky a v závěru dokonce i sérii, důsledně opakovaných a aplikovaných v redukované formě ve stále se zkracujících časových úsecích. Aleatorika sólistů a smyčců skladbu uzavírá. **Sidonia – jazzová kompozice pro trubku a orchestr** (vzniklá r. 1971) využívá v rytmicí i harmonii prvků beatové hudby (spoj C7–F7) a také opět metrické uvolněnosti – ostatně je věnována jazzovému hudebníkovi, který právě tímto kompozičním prvkem proslul, Donu Ellisovi. **Akt pro flétnu, trubku a jazzový orchestr** (z r. 1969) byl inspirován Picassovým kubistickým obrazem Sedící žena. Má být tedy hudebním ekvivalentem „pohledem z různých stran“, a proto vyčerpává, horizontálně i vertikálně, všechny možnosti dané serie. Základním formotvorným prvkem je kvartový dvojjzvuk a kvartový interval ve stavbě melodické linky. Pozoruhodné je 12hlasé fugato, vrcholící aleatorní plochou, již také skladba končí.

Jakkoliv se skladby mohou zdát laikovi po přečtení těchto stručných charakteristik poněkud složité, jejich poslech dává zapomenout na skladatelské řemeslo, náročnost použitých výrazových prostředků i terminologii. Zůstávají kompozice s impozantními výkony sólistů, skvělým big-bandem a oním „něčím“, co dělá jazz jazzem a vůbec umění

The name of **Alexej Fried** (b. 1922 at Brno) was first noted with attention in Czech musical life in 1947. It was then that – after two years of arranging for the Gustav Brom Orchestra – Fried started to collaborate with two prominent Czech orchestras led by Karel Vlach and Ladislav Habart; his non-schematic, imaginative and creative arrangements of old favourites, such as Caravan or Blue Skies, signalled the arrival of a new and highly promising personality in Czech jazz. While artistic and material considerations have often caused Fried to concern himself with other types of music, this gramophone record shows that he has remained true to jazz, his real love, though after a passage of years his approach has become that of a thoroughly trained composer striving to bridge the gap between jazz of “instant art” and creative jazz composition.

After the graduation from secondary school, talent and desire for education brought Alexej Fried to Conservatory where he studied piano playing and composing. He continued his studies at Prague's Academy of Musical Arts under Pavel Bořkovec, and he graduated there in 1953. By that time he was leading several orchestras including the Jaroslav Ježek Orchestra, an ensemble important in its time, and his own big dance band at Prague Radio, where he also worked after graduation as head of the Light Music Department. He was a prominent organizer in the Union of Czech Composers, as well as Musical Director of the Czechoslovak Army Ensemble, and for five years he was the Director of the Prague International Jazz Festival which he had helped to establish.

Here, of course, we are concerned mainly with Alexej Fried the composer. He already inclined towards large format jazz in his early symphonic jazz works and musicals, and it culminated in his recent compositions. Four of them are presented on this LP.

Jazz Concerto for Clarinet and Orchestra (1970) is basically patterned as a classical three-movement concerto, and the solo instrument is featured in different presentations. In the 1st movement, the clarinet introduces, presents, and re-introduces two themes. The 2nd, song-form movement has remarkable ostinato accompaniment and the 3rd movement features a 7/4 motif arranged as a 4/4 – plus – 3/4 pattern: this rhythmical variability also indicates the scherzo character of the movement. The work concludes with a cadence that utilizes the motifs of the composition and culminates in a non-stop trill. **Triple Jazz Concerto** for flute, clarinet, French horn and orchestra (1971), though a onemovement work, is more exacting as to form and composition methods. The composer again employs variable metre on a broad scale (the pattern of the first theme is 4/4, 2/4, 3/8, 2/4, 3/8, 3/4), the soloists work with models, make use of aleatorics and even in the finale – of tone-rows repeated consistently and applied in reduced form in constantly shorter time intervals. The work concludes with aleatorics of soloists and strings. **Sidonia - Jazz Composition for Trumpet and Orchestra** (1971) uses rhythmic and harmonic elements of beat music (C7–F7 progression) and rhythmic freedom: indeed, it is dedicated to Don Ellis, the jazz musician noted for this composition element, **Nude Portrait for Flute, Trumpet and Jazz Orchestra** (1969), inspired by Picasso's cubist work “Seated Woman”, is conceived as the musical equivalent of “view from all sides”, and it consequently exploits the entire horizontal and vertical potential of a given series. The basic structural element is the fourth, as well as the fourth interval in the construction of the melody line. Another interesting feature is the 12-part fugato culminating in an aleatoric plane that also concludes the entire work.

Such simplified description of the compositions may make them appear rather complex to the non-professional but on hearing them he will find himself absorbed in the work and the impressive skill of the soloists in the brilliant